

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. október 11.
(OR. en)

12907/19

SOC 661
ANTIDISCRIM 37
JAI 1041
MI 702
FREMP 142

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem fokozása az Európai Unióban – Irányadó vita

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség által készített vitaindító feljegyzést az EPSCO Tanács 2019. október 24-i ülésén folytatandó megbeszélés elősegítése céljából.

A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem fokozása az Európai Unióban

1. Hátrányos megkülönböztetés az Európai Unióban

Az Európai Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Az Unió célja a békének, az általa vallott értékeknek és népei jólétének előmozdítása. Az Unió küzd – többek között – a hátrányos megkülönböztetés ellen is.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke kimondja, hogy tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

Ennek ellenére az Európai Unióban minden ötödik személy szembesül hátrányos megkülönböztetéssel vagy zaklatással különböző okok alapján vagy akár több ok kombinációja alapján¹. Egyes csoportok, mint például a kisebbségeken belüli kisebbségek – például a bevándorló háttérrel rendelkező transznemű személyek – esetében gyakrabban fennáll annak a veszélye, hogy megkülönböztetés, szexuális zaklatás és erőszak áldozatává válnak. A legtöbb tagállamban a nemzeti jogszabályok nem szabályozzák az interszekcionális megkülönböztetés kérdését.

Emellett a megkülönböztetés negatív gazdasági hatásokkal jár a tagállamokban: a GDP és az adóbevételek csökkenésével, valamint az egészségügyi ellátás és egyéb szolgáltatások megnövekedett költségeivel. A hátrányos megkülönböztetés esetei gyakran büntetlenül maradnak.

Emellett az ilyen esetek alacsony bejelentési aránya is elterjedt jelenség: a jogi keret hiányosságai, illetve a jogszabályok nem hatékony végrehajtása azt a hamis üzenetet közvetítheti, hogy a megkülönböztetés bizonyos formái tolerálhatók. Az EU lakosságának 62%-a egyetért azzal, hogy a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelem jelenleg tapasztalható hiányosságainak megszüntetéséhez új intézkedésekre van szükség ².

¹ Európai Bizottság (2015), az Eurobarométer 437. sz. tematikus felmérése: Megkülönböztetés az EU-ban 2015-ben.

² Ugyanott.

2. Az egyenlő bánásmódról szóló irányelvjavaslat szerepe és jelentősége

A megkülönböztetésmentességre vonatkozó uniós jogi keret hiányosságainak pótlása érdekében az Európai Bizottság 2008. július 2-án javaslatot nyújtott be egy, a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre vonatkozóan (*az egyenlő bánásmódról szóló irányelv*, COM (2008) 426 végleges). Jelenleg kizárólag a foglalkoztatás és a munkavégzés területén létezik olyan uniós jogszabály, amely a megkülönböztetés említett négy okával foglalkozik (2000/78/EK tanácsi irányelv).

Tekintettel a Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésére, a javaslat jogalapja most már az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. cikke, amelynek értelmében a Tanácsban egyhangúság szükséges és az Európai Parlament egyetértését is meg kell szerezni.

A 2008 óta egymás után következő több mint 20 soros elnökség erőfeszítései ellenére a Tanácsban még nem sikerült elérni az előírt egyhangúságot. A tagállamok elsősorban a javasolt irányelvvel kapcsolatos jogbiztonság, az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztás és az irányelv konkrét hatásai – többek között a pénzben kifejezhető költségek – tekintetében vetettek fel aggályokat.

Annak ellenére, hogy a megkülönböztetés elleni aktív küzdelem az EU feladata és kötelezettsége, a hátrányos megkülönböztetés elleni uniós jogszabályok terén fennálló jelenlegi helyzet mesterséges „hierarchiát” teremt a tiltott megkülönböztetési okok között.

3. A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem fokozása: a következő lépések

A finn elnökség az EPSCO Tanács október 24-i ülésén irányadó vitát szervez az egyenlő bánásmódról, annak megvitatása céljából, hogy a foglalkoztatás és a munkavégzés területén kívüli egyéb területeken melyek a megkülönböztetés elleni hatékonyabb küzdelem lehetséges módjai.

A finn elnökség által 2019 júliusában kiküldött kérdőívre adott tagállami válaszok közül sokban szerepelt az, hogy a megkülönböztetés elleni küzdelem elsődleges eszköze egy átfogó uniós szintű jogi keret létrehozása. Sok tagállam úgy véli, hogy a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályai megfelelőek. Ugyanakkor a hatályos jogszabályok hatékonyabb végrehajtására van szükség. A tagállamok véleménye szerint a nők, a fogyatékkal élők, az LMBTI-személyek, az etnikai kisebbségek, köztük a romák és a bevándorlók, valamint a szegények vannak a leginkább kitéve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének. Válaszaikban kitértek a többszörös vagy interszekcionális megkülönböztetéssel szembesülő személyekre is.

A tagállamok a megkülönböztetés elleni küzdelem alábbi módjait említették: stratégiai munka, beleértve az uniós szintű cselekvési terveket, uniós finanszírozás, a megkülönböztetésmentesség általános érvényesítése, figyelemfelkeltő tevékenységek, az áldozatok és az esélyegyenlőségi szervezetek fokozott támogatása, valamint a gyűlöletbeszéd elleni fellépés. Elismerték a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó átfogó és megbízható adatok fontosságát is.

o

o o

A fentiek alapján felkérjük a minisztereket, hogy válaszoljanak a következő kérdésekre:

- 1. kérdés:** Mivel magyarázná azt, hogy a meglévő jogszabályok és az Európai Uniónak és tagállamainak a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó határozott politikai elkötelezettsége ellenére a hátrányos megkülönböztetés továbbra is komoly kihívást jelent az európai társadalmakban?
- 2. kérdés:** Az Ön kormánya hogyan tervezi fokozni a megkülönböztetés elleni küzdelmet?
- 3. kérdés:** Tekintettel arra, hogy az egyenlő bánásmódról szóló irányelvjavaslatról folytatott tárgyalások holtpontra jutottak, konkrétan mit kellene tennie az Európai Uniónak és a hivatalba lépő Európai Bizottságnak a helyzet megoldása, és ezáltal a megkülönböztetés elleni intézkedések hatékonyságának növelése és a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó jogi keret hiányosságainak pótlása érdekében?